

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

IV. Ignoratio spiritualiter medendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

causamque sinceræ refectionis reliquis præbebit.

Examīnanda etiam seriò constitutio inferiorum, quales antè fuerint, quales in præsentiarum sint, quos morbos aliquando passi, quæ medicamenta adhibita, quo successu.

Secreti demum infracta obseruatio, omnium eorum, quæ filiali à subditis affectu, apud Superiorem tanquam verum animarum parentem reposita sunt, plurimum hîc valebit. Dicitur non potest, quantum hæc res confidentiam excitet, pro-uocetque inferiores, ad vniuersos, quibus iactantur, morbos, cum quadam etiam animi voluptate relegendos.

CAPVT IV.

Ignoratio spiritualiter medendi.

EX qua quàm ingentia & meritò timenda mala proficiscantur, nemo paullo prudentior non videat. Nam quâuis magna pars speratæ valetudinis à morborum cognitione pendeat; curationis tamen ignoratio, medicamentorumque inscitia, inter prima ægrum perimentia adnumeranda sunt. qua qui tenetur, non rarò nocitura propinabit, exasperabit malum,

lum, irritabit non tollet noxios humores, interitumque accelerabit.

Atque hinc mœrores nascuntur, & graues in ægro melâcholiæ, cùm sentit malis quibus opprimitur, non remedia, sed malignitatem prouocantia adhiberi. quare imperitiam medici sui damnat, malaque ex illa nata inclementesque illius manus, & medendi ignaras detestatur. nam licet fors ab animo clementis medici & patris profiscantur, si ab imperito & mederi nescio veniant, à tyranni potiùs & iudicis quàm patris prouenire arbitrabitur. vnde fastidia nascuntur, & nauseantis animæ infelix tepor, gemitus & lacrymæ, & dura imo ducta suspiria, oblocutionumque passim ac querimoniarum ingentes acerui, medicum suum accusantes, nec tam inscitiam in illo, quàm hostilem animum damnantes.

Quid? quòd crescant in egro mala, cùm ex vno plurimùm errore enascantur alij, morbi que è morbo, tamquam è fœcunda fontis vnius vena varij torrètes, profiliât: vt consultius sit ægritudinem vniuersam ignauo aut hostili etiam animo neglectâ iacuisse, quàm ignaram medendi manum admouisse: minusque peccet qui exuto omni patris affectu, seueri vbique iudicis

dexteram, ferrumque & ignem adhibet, quã qui medicationis imperitus fortuita, & in incertum casura, aut obfutura ad-mouet. Contingit enim non infrequenter vt imperitia medici, leuissimus morbus & paruo medicabilis, ad malorum extrema ægrum deducat: & qui sibi, naturęque benignitati relictus, sola nonnunquam mora curari poterat, incitiã medici in vltimam desperationem protrudatur. tantum in omnem partem peritia imperitia-que valent; vt mors vitaque in prudentis imprudentisue medici manu posita sit. Quanti viuerēt si in doctum medendi incidissent? quanti in Religione omni æuo stetissent, si medendi peritum Superiorem nacti fuissent? ceciderunt, non tam mali magnitudine, quàm indocta illius manu. Quanti in ipsa miseram sibi que aliis que vitam trahunt, nec mentis tantum, sed & corporis viribus prostrati iacent, in gloria morte ingloriam vitam signantes, sola imprudenti Superioris medicatione, omni spe melioris valetudinis deiecti: ita in corpus etiam animo medendi imperitia transit. cum illius ferè mala in corporum se ægritudines profundant, & hæ ex illis, tanquam è matris utero nascantur. Hinc non rarò videmus in omnem vitam, len-tam

tam plurimos animam, in corpore mille morbis oppresso, trahentes: quos vna Superioris medendi peritia leui tactu, sub morborum initium, curare poterat. accessit imperita manus, & efferauit malum, & euertit quidquid erat spei valetudinis bonæ, & ad nulla ætate aut arte medicanda ægrum suum deduxit. Nam licet peritior postmodum accedat manus, eò tamen non infrequenter malum deductum est, vnde ad meliora reuocari nulla prudentia aut dexteritate possit. principes nimirum partes infedit malum, & potissima quæque depastus est morbus, vt à nulla quantumuis docta manu sperari prudenter remedia possint.

Remedia.

ESerio diligentique meditationum studio, piorumque librorum frequentata lectione, vsuque rerum experientiaque peritia paranda. Optimus ferè ille est, qui ex se magister plurima tulit, de genu non semel pugnavit, hostemque post liuores, vulnera, sanguinem, toto tulit corpore, ab arena & sanguine animos mutuatus: qui que exemplo suo didicit non eadem omnibus pugnarum & victoriæ genera præscribenda esse: alia enim at-

B 3 que

que alia pro varia hominum conditione documenta tradenda sunt. faciet hoc peritissimè, qui ex se didicit curationum genera ex morborum diuersitate pensandas; sed & pro ratione constitutionū, ac temporum etiam discrimine aliarumque circumstantiarum, medicamentorum genera adhibenda. Neque enim eadem omni tempore, & loco, omni que ætati, & constitutionibus, aut omnibus singulique omnia conueniunt. Iam varia morborum qualitas varia etiam curationum genera postulat; cū è variis circumstantiis medendi ratio pendeat, illæ autem innumeræ propè sint. Necessum proinde Superiorem virum esse prudentem, prouidum, singula circumspectantem, disquirentem ægritudinum causas, morbum ipsum, ægri constitutionem, quæ etiam in eo sperari, quæ timeri possint. Pruden-

*In pro-
leg. Pass.
par. 3.*

ter in hanc sententiam post Nazianzenum Gregorius: *Non vna eademque, exhortatio cunctis congruit, quia non cunctos par morum qualitas astringit. Sape namque alijs officium, quæ alijs profunt: quia & plerumque herbe que hec animalia enutriunt, alia occidunt; & lenis sibilus equos mitigat, catulos instigat; & medicamentum quod hunc morbum imminuit, alteri vires iungit; & panis qui vitam fortium*
robo-

roborat, paruulorum necat. Vt meritò incla- In Pa-
Hor.
par. 1.
cap. 1.
met: *Ars est artium regimen pastorale. quis au-
tem cogitationū vulnera occultiora esse nesciat
vulneribus viscerum? & tamen saepe qui nun-
quam spiritualia praecepta cognouerunt, cordis
se medicos profiteri non metuunt: dum qui pig-
mentorum vim nesciunt, videri medici carnis
erubescunt.*

Quid? quòd & ipse, in quo versatur, lo-
cus, domesticique, & contubernales ali-
quid adferant momenti iustæque confi-
derationis, vt omnia omnino Superioribus
in remediorum applicationibus accuratè
expendenda, nihilque indiscussum relin-
quendum sit: & saepe à tenuissimis rebus
remedia petenda sunt. à locorum enim,
fociorum, Superioris, muneris mutatio-
ne, aliisque longè his inferioribus, magna
aliquando sperari possunt. plurimum ve-
rò interest, temporis rationem habere,
constitutionisq; aegrientis animi; ne tur-
bata, nec satis composita mente, aut et-
iamnum exasperata, curatio admouea-
tur. Componet illius prius animum Su-
perior, furoresque primos, efferatasque
procurfiones vt ignarus præteriet: at vbi
depulsis Aquilonibus resederint animo
fluctus, quibus iactabatur, manum admo-
uebit paternam, licet iudicis postea opus

foret; in qua tamen nunquam patris personam exuet: vt dum æger patitur iudicem, sentiat patrem; plusque ad eò semper medicamenta habeant patris, quam iudicis, etiam cum iudicis nomen induendum erit.

Proderit etiam in primis magnos viros audisse, aut legisse, qui suo, aut aliorum exemplo edocti, varia vt morborum, ita curationum genera norunt. Habemus hinc monentem Chrysostrum: *Contraria contrarijs curare medicorum filij iubent. ex crapula ergo nata est febris? inedia morbum corrigunt. ex tristitia quis infirmus est? letitiam huic aptam medicinam esse ducunt. Sic & in anima aegritudinibus fieri oportet. Iram torpor excitauit? industria hanc repellamus. Habemus Gregorium: Cælestis medicus singulis quibusque vitiis obuiantia adhibet medicamenta. Nam sicut arte medicine, calida frigidis, frigida calidis curantur: ita Deus noster contraria opposuit medicamenta peccatis, vt lubricis continentiam; tenacibus largitatem; iracundis mansuetudinem; elatis præcipere humilitatem.*

Frequens deinde ac diligens per diem consideratio plurimum momenti adferet. qua dum commissum sibi gregem serio Superior voluit, variaque in singulis mor-

Hom. 5.
ad pop.
Ant.

Homil.
32. in
Euang.

morborum genera, varias etiam medelarum excogitat formas, nullis aut industriis aut laboribus parcat, quò ægrienti subueniat, morbum leuet, monitis, precibus, lacrymis; durioribus etiam, si morbi genus duriora postulat: ad quæ tamen non nisi mitioribus tentatis, & necessitate coactus descendat, memor se esse patrè.

Animos insuper ad curationem necessum adferre magnos, qui nec magnitudine, nec morborum difficultate terreantur: vt ingenti in Deum spe fretus, nusquam de ægroto desperet Superior. frustra enim medicinam cogitat, qui illam à desperatione inchoauit. Audere, victoriæ initium est.

In spiritalis denique medicamenti præscriptione conandum, vt quà suauitate ac benignitate, quà variis in affectum amoremque prouocantibus æger medico concilietur, amareque incipiat, fidemque dictis adhibere. Sic fiet, vt morbi magnitudinem indicanti fidem adhibeat, & medicamenta, licet acerbiora, lubens admittat; maximè cum sibi persuaserit, ab amore hæc nata.